

evolutie van de werkgelegenheid in de textielnijverheid in west-vlaanderen

J. Theys,

Hoofd afdeling Toegepast Economisch Onderzoek
GOM - West-Vlaanderen

De ontleding van het verloop van de werkgelegenheid in de textielnijverheid in West-Vlaanderen over een langere periode is enkel mogelijk aan de hand van de resultaten van de nijverheidstellingen. Hierbij stellen zich evenwel een aantal problemen inzake de vergelijkbaarheid van de tellingsgegevens, omdat bij de opeenvolgende tellingen sinds 1937 telkens andere bedrijfsnaamlijsten werden gebruikt. Voor West-Vlaanderen stelt zich ook het probleem van de gewijzigde geografische omschrijving; sinds 1963-64 zijn de gemeenten van het huidige arrondissement Moeskroen afgesplitst van West-Vlaanderen.

In een eerste deel zal de globale evolutie van de werkgelegenheid worden aangegeven voor de periode 1896-1947 voor West-Vlaanderen in zijn vroegere omschrijving; in een tweede deel zal dan voor het huidige West-Vlaanderen worden ingegaan op het verloop van de werkgelegenheid sinds 1947.

I. Verloop van de werkgelegenheid in West-Vlaanderen in zijn vroegere omschrijving, 1896-1947

Bij de 'Economische en Sociale Telling van 27 februari 1937' is in boekdeel II een vergelijkbare evolutie opgenomen per provincie van het aantal nijverheidsinrichtingen in werking en het aantal werklieden tewerkgesteld in deze inrichtingen in 1896, 1910 en 1937 en dit per nijverheidstak. Op te merken valt dat in 1896 geen telling werd gedaan van de bedrijven betrokken bij de bereiding der textielgrondstoffen noch van de lompenbedrijven en dat de fabricage van kunstvezels (niet voorkomend in West-Vlaanderen) in voornoemde tellingen niet bij de textielnijverheid werd gerekend maar bij de chemische nijverheid¹. De aandacht wordt er ook op gevestigd dat iedere nijverheidsafdeling werd geteld als een onderscheiden inrichting; een onderneming met een afdeling weverij en een afdeling veredeling werd deshalve geteld als twee inrichtingen. Ook is het zo dat een ondernemer die slechts thuisarbeiders tewerkstelde niet werd

geteld als nijverheidsinrichting doch wel als alleenstaand handarbeider (al dan niet met helpers).

In 1896 was de bezoldigde werkgelegenheid in de textielnijverheid in West-Vlaanderen nog tamelijk beperkt. West-Vlaanderen in zijn toenmalige omschrijving groepeerde 12 % van de totale bevolking van het Rijk en kwam, met 6.776 werklieden in de textielnijverheid, exclusief bereiding van grondstoffen en lompenbedrijf, slechts tot een aandeel van 8,3 % van het aantal werklieden in de textielnijverheid (exclusief bereiding van grondstoffen en lompenbedrijf) in het Rijk. West-Vlaanderen had wel een groot aandeel in de fabricage van vlagarens en -weefsels (21,2 %) en onderscheide zich ook door een relatief groot aantal alleenstaande handarbeiders in de textielsector (exclusief bereiding van grondstoffen en lompenbedrijf), met 560 eenheden op een totaal van 2.652, dit is 21,1 % · deze relatief sterke vertegenwoordiging was het grootst voor de sektor vlas (29,1 %), maar gold ook voor speciale weefsels (21,8 %).

In 1910 was het aantal werklieden in de textielnijverheid, exclusief bereiding van grondstoffen en lompenbedrijf, in vergelijking met 1896 gestegen met 134 % in West-Vlaanderen² en met ongeveer 38 % in het Rijk · het aandeel van West-Vlaanderen steeg van 8,3 % tot 14,1 %. Bij de telling van 1910 werd ook de bereiding van textielgrondstoffen en lompenbedrijf opgenomen; West-Vlaanderen kwam in 1910 tot een aandeel in het aantal werklieden in de bereiding van textielgrondstoffen van niet minder dan 80,7 %. Voor het geheel van de textielnijverheid (exclusief bereiding van kunstvezels) bereikte West-Vlaanderen in 1910 een aandeel van 18,3 % van het aantal werklieden in het Rijk.

In de periode 1896-1910 was de groei van het aantal werklieden zeer groot in de sektor katoen: de fabricage van katoenen garens en weefsels werd in West-Vlaanderen zelfs belangrijker dan de fabricage van vlagarens en -weefsels. In 1910 kwam West-Vlaanderen voor de sektor katoen reeds tot een aandeel van 19,0 % in het Rijk tegenover amper 1,5 % in 1896. De fabricage van vlagarens en -weefsels kende in West-Vlaanderen nog een toename van 15,5 % van het aantal werklieden, terwijl er in het Rijk ongeveer een stabilisering was (+ 1,5 %).

Het aantal alleenstaande handarbeiders in de textielsector (exclusief bereiding van grondstoffen en lompenbedrijf) was in de periode 1896-1910 in West-Vlaanderen enigermate gedaald en het aandeel in het Rijk viel terug van 21,1 % tot 19,1 %.

Na 1910 is er een zeer sterke expansie geweest van de werkgelegenheid in de textielnijverheid, die in West-Vlaanderen beduidend groter was dan gemiddeld in het Rijk.

In 1937, in een periode van heropleving na de Grote Depressie en een situatie van gestegen protektionisme, telde West-Vlaanderen in de textielnijverheid ongeveer 34.200 werklieden tegenover 22.100 in 1910; de procentuele aangroei beliep 54,7 % in West-Vlaanderen tegenover slechts 24,0 % in het Rijk en het aandeel van West-Vlaanderen in het Rijk steeg van 18,3 % tot 22,8 %³.

In 1937 waren ook de branche wol en de branche speciale weefsels in het toenmalige West-Vlaanderen sterk

¹ In 1937 waren er in het Rijk bij de fabricage van kunstwol en kunstzijde 5.246 werklieden en 552 bedienden betrokken, in 30 inrichtingen.

² Er valt te wijzen op de verschillen in teldatum bij de diverse tellingen: 31 oktober 1896, 31 december 1910 en 27 februari 1937.

³ Er valt rekening te houden met de verschillen in teldatum, respectievelijk 31 december 1910 en 27 februari 1937.

Evolutie van het aantal nijverheidsinrichtingen en het aantal werklieden in deze nijverheidsinrichtingen in West-Vlaanderen, volgens zijn vroegere geografische omschrijving, 1896-1910-1937

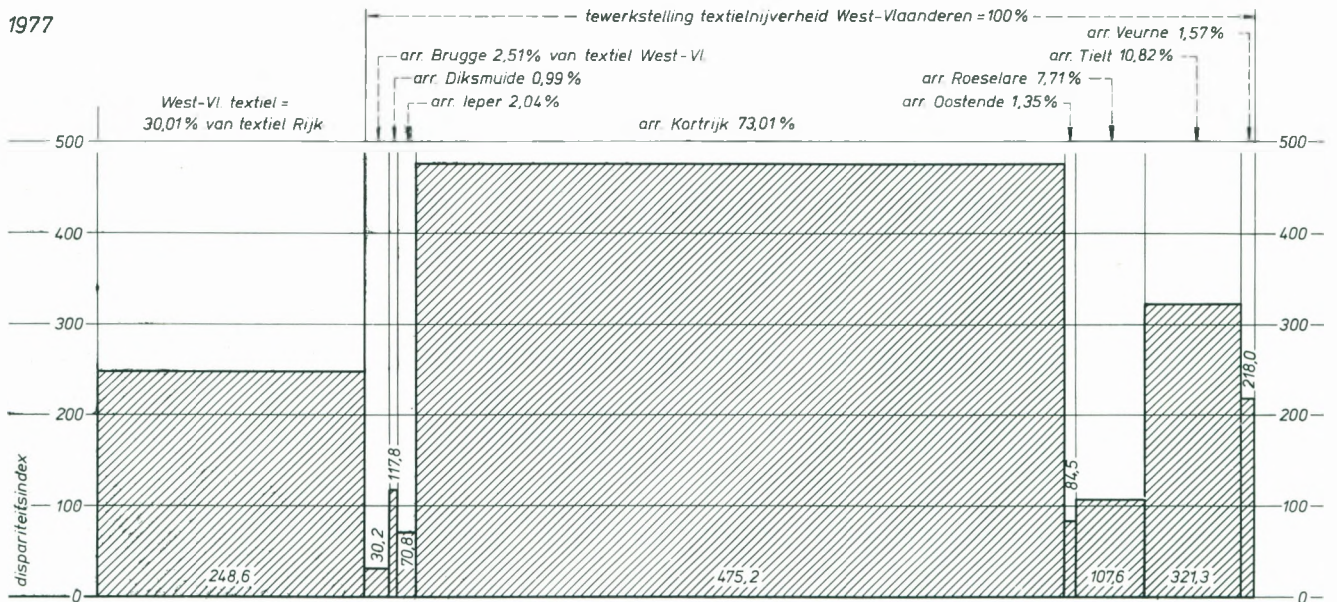
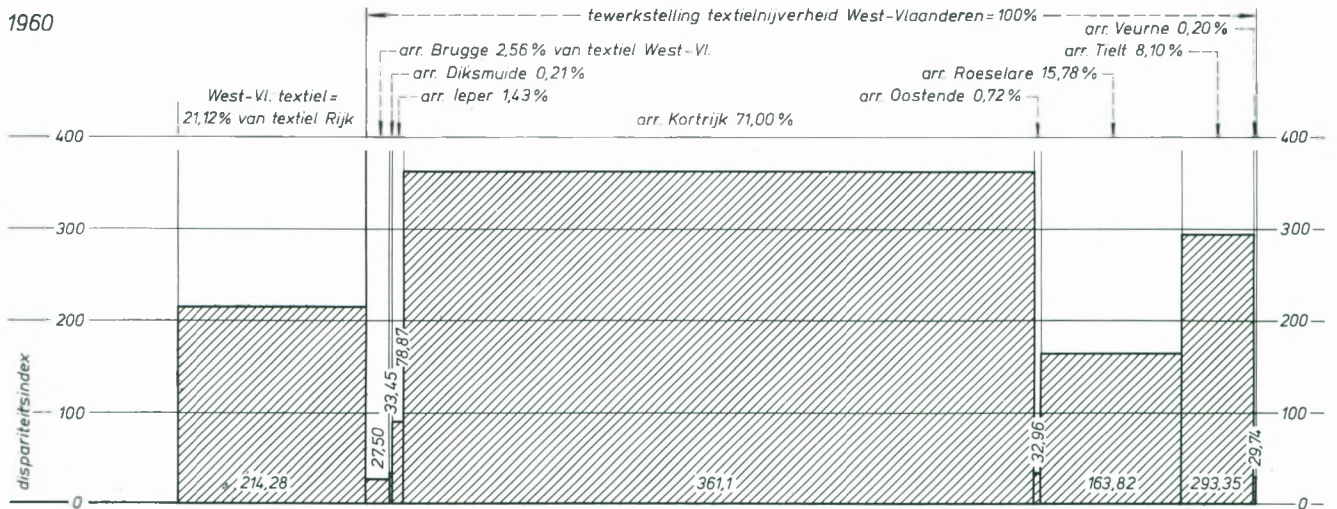
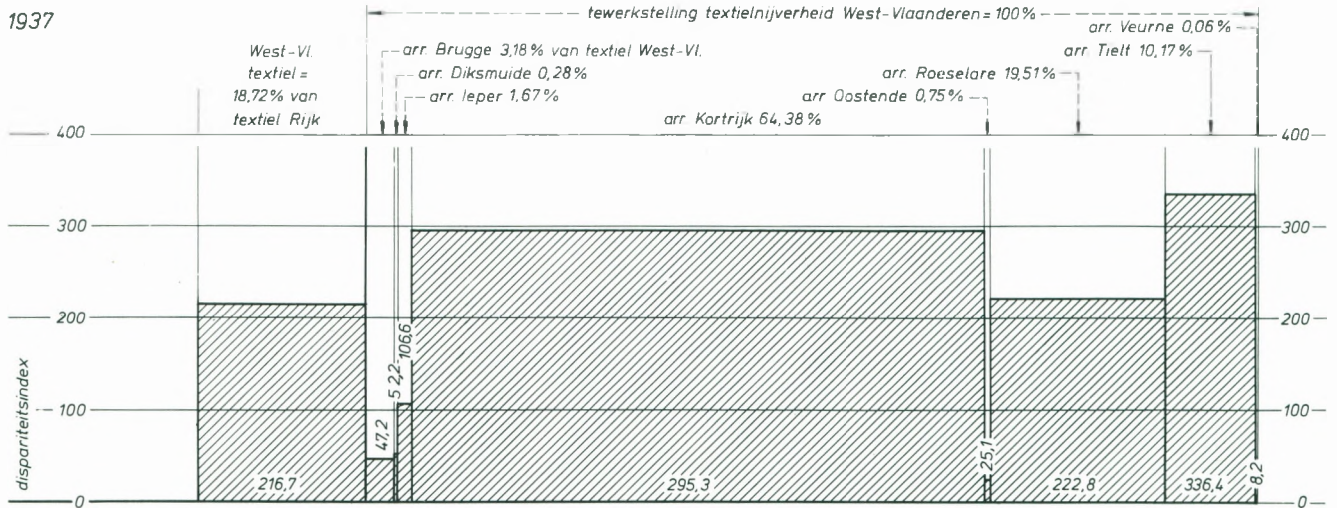
Aard van de bedrijvigheid	Aantal werklieden in nijverheidsinrichtingen in werking				Aantal nijverheidsinrichtingen in werking				Aantal inrichtingen zonder bezoldigd personeel (c)						
	Absoluut aantal				Aandeel in het Rijk				Totaal aantal inrichtingen (a)				waarvan met tenminste 500 werklieden (b)		
	1896	1910	1937	1896	1910	1937	1896	1910	1937	1896	1910	1937	1896	1910	1937
Fabrikage van katoenen garens en weefsels (zuiver of gemengd)	230	6.456	8.143	1,5	19,0	20,0	4	74	150	—	—	1	21	34	4
Fabrikage van vlaggarens en -weefsels (zuiver of gemengd)	4.861	5.617	5.204	21,2	24,1	40,6	40	83	105	—	—	1	187	67	25
Fabrikage van speciale weefsels en touwen	650	937	5.048	6,7	5,6	15,8	48	52	162	—	—	—	319	391	408
Fabrikage van wollen garens en weefsels (zuiver of gemengd)	90	638	4.769	0,4	2,7	15,1	5	18	45	—	—	1	25	5	113
Appreteren, bleken, bedrukken en verven van garens en weefsels	591	1.018	2.292	8,2	12,4	20,1	51	61	91	—	—	—	2	3	—
Fabrikage van garens en weefsels van hennep en jute	352	1.170	2.063	11,5	20,2	25,5	6	11	21	—	—	—	5	6	1
Fabrikage van zijden garens en weefsels (zuiver of gemengd)	—	34	1.129	—	4,7	21,5	—	1	25	—	—	—	1	—	—
Fabrikage van draad en weefsels van haar en paardenhaar	2	—	26	1,1	—	10,4	2	—	1	—	—	—	—	—	—
Bereiding van grondstoffen	6.776	15.870	28.674	8,3	14,1	20,2	156	300	600	—	—	1	3	506	551
Lompenbedrijf	niet geteld	5.398	5.117	niet geteld	80,7	83,0	niet geteld	895	967	niet geteld	niet geteld	—	niet geteld	1.920	2.341
		855	436		44,9	21,9		12	30					2	—
Algemeen totaal		6.253	5.553		72,8	68,1		907	997					1.922	2.341
		22.123	34.227		18,3	22,8		1.207	1.597			1	3	2.428	2.892

(a) Aantal inrichtingen die werklieden tewerkstellen.

(b) De grootte van de inrichtingen werd bepaald op basis van het aantal werklieden, exclusief de bedienden.

(c) In 1896 en 1910 werden als dusdanig geteld alle personen die uitsluitend leden van het gezin tewerkstelden, in 1937 is enkel als helper beschouwd het lid van het gezin dat als onbezoldigde meewerkte. Als alleenstaande handarbeiders werden ook beschouwd de personen die thuisarbeiders tewerkstelden maar geen bezoldigd personeel (werklieden, bedienden).

Grafiek: Graad van specialisatie op de textielnijverheid in West-Vlaanderen, 1937-60-77

dispariteitsindex, $\frac{\text{aandeel textiel in totale tewerkstelling in industrie in arr. (of West-Vl.)} \times 100}{\text{aandeel textiel in totale tewerkstelling in industrie in het Rijk}}$

vb.: West-Vl.: aandeel textiel in industrie: 44,2%

Rijk: aandeel textiel in industrie: 20,4%

dispariteitsindex: $\frac{44,2 \times 100}{20,4} = 216,7$

arr. Brugge: 9,6%

$\frac{9,6 \times 100}{20,4} = 47,1$

aan bod gekomen, kreeg ook de branche zijden garens en weefsels betekenis en was er een aanzienlijke groei in de branches katoen, hennep en jute evenals veredeling. Het aandeel in het Rijk was overal stijgend (zie tabel). Er was een terugloop bij de fabrikage van vlasgarens en -weefsels, die in West-Vlaanderen (— 7,4 %) echter tamelijk beperkt bleef in vergelijking met het Rijk (— 45,0 %); het aandeel van West-Vlaanderen in het Rijk steeg hierdoor zelfs tot meer dan 40 % in 1937. Ook in de bereiding van textielgrondstoffen was het aantal werklieden dalend, in mindere mate in West-Vlaanderen (— 5,2 %) dan in het Rijk (— 7,8 %). Volgens de gegevens van de tellingen liep het aantal werklieden in de lompenbedrijven in West-Vlaanderen terug met 49,0 %, terwijl er globaal in het Rijk nog enige groei (+ 4,7 %) was.

Het aantal alleenstaande handarbeiders was in West-Vlaanderen in de periode 1910-37 nog stijgend met circa 19 %, terwijl er in het Rijk een daling was van 37 %. Bij de bereiding van textielgrondstoffen³ was er in West-Vlaanderen een toename van ongeveer 22 % en in het Rijk een vermindering van 36 %⁴ en voor de speciale weefsels een toename van 4 % in West-Vlaanderen en een daling van 35 % in het Rijk.

De textielnijverheid was van meetaf de dominerende industriële bedrijfstak in West-Vlaanderen en dit aandeel verliep nog stijgend. Het aandeel van de textielnijverheid in het geheel van de tewerkgestelde werklieden in de verwerkende nijverheid⁵ in West-Vlaanderen bedroeg in 1910 46,3 % en 48,0 % in 1937⁶; in het Rijk bedroeg het aandeel van de textielnijverheid 21,2 % in 1910 evenals in 1937⁷.

De concentratie binnen West-Vlaanderen was zeer duidelijk. In 1937 werden op een totaal van 34.227 werklieden in de textielnijverheid er 23.475 of 68,6 % geteld in het arrondissement Kortrijk (toenmalige omschrijving, d.w.z. inclusief Moeskroen, Dottenijs, Luingne, Herzeewu, 5.753 of 16,8 % in het arrondissement Roeselare en 3.087 of 9,0 % in het arrondissement Tielt.

Op 2.892 inrichtingen zonder bezoldigd personeel in 1937 waren er 1.705 te vinden in het arrondissement Kortrijk (waarvan 1.550 in de vlasvezelbereiding), 526 in het arrondissement Tielt (341 in vlasvezelbereiding) en

407 in het arrondissement Roeselare (372 in vlasvezelbereiding).

Bij de nijverheidstelling van 31 december 1947 werd een andere bedrijfsnaamlijst gebruikt dan tijdens de vorige tellingen, zodat de uitsplitsing naar de branches niet meer vergelijkbaar is met die van de vorige tellingen. Ook werd de fabrikage van kunst- en syntetische draden en vezels thans bij de textielnijverheid geteld; deze branche werd hierna dan ook zowel voor 1937 als voor 1947 bij de textielnijverheid gerekend. Door het gebruik van een nieuwe bedrijfsnaamlijst is een akkurate vergelijking met het aantal inrichtingen of afdelingen voor de inrichtingen met bezoldigd personeel niet meer mogelijk.

De globale evolutie in de textielnijverheid, inclusief de fabrikage van kunst- en syntetische draden en vezels, was in de periode 1937-47 als volgt:

Evolutie in de textielnijverheid (in werking zijnde inrichtingen of afdelingen) in West-Vlaanderen, 1937-47

			Aandeel in het Rijk	
	1937	1947	1937	1947
Bezoldigden :				
werklieden	34.227	37.086	22,0	23,9
bedienden	2.122	1.790	17,0	15,1
totaal	36.249	38.876	21,6	23,3
Aantal inrichtingen				
zonder bezoldigd personeel	2.892	2.364	64,4	62,6

De bezoldigde werkgelegenheid (inclusief bedienden) in de textielnijverheid steeg in West-Vlaanderen tussen 1937 en 1947 nog van 36.349 tot 38.876 personen (exclusief helpers en thuisarbeiders) of met 7,0 %; in het Rijk was er een daling van 0,7 % (inclusief fabrikage van kunstvezels). Het aantal alleenstaande handarbeiders daalde in West-Vlaanderen met 18,3 % en in het Rijk met 15,8 %.

De verdeling van de bezoldigde werkgelegenheid naar de branche was in 1947 als volgt:

	Werklieden	Bedienden	Totaal	Aandeel in het Rijk
Bereiding van textielgrondstoffen (inclusief lompen)	6.687	88	6.775	44,7
Spinnerij (inclusief rayonnevezelspinnerij)	6.919	269	7.188	13,7
Weverij	12.969	807	13.776	32,7
Twijnderij, garensponnerij en afwerking van textielgrondstoffen	3.927	235	4.162	21,5
Dekens, tapijten, stoffeerweefsels, fluweel, tulle, vilt, speciale weefsels	6.024	359	6.383	29,5
Breigoed en andere breiwerkartikelen	553	29	582	5,5
Overige (inclusief afzonderlijk direktiekantoor en kunst- en syntetische vezels)	7	3	10	0,2
	37.086	1.790	38.876	23,3

⁴ Volgens de tellingen was er een daling van 2.279 tot 509 eenheden in Oost-Vlaanderen.

⁵ In tegenstelling met wat in de tellingen van 31 dec. 1910 en 27 febr. 1937 is gebeurd, werden de visserij, het bouwbedrijf en het transportbedrijf niet in aanmerking genomen.

⁶ Het betreft enkel de tewerkstelling van werklieden, exclusief thuisarbeiders en exclusief bedienden en helpers.

⁷ Exclusief de sektor mijnen en groeven. Er wordt eraan herinnerd dat de fabrikage van kunstvezels niet in de textielnijverheid is opgenomen.

De bereiding van textielgrondstoffen bleef sterk gekoncentreerd in West-Vlaanderen. Ook de branches weverijen en dekens, tapijten, stoffeerweefsels e.d. kwamen tot een aandeel in het Rijk van 30 % of meer.

Volgens de gegevens van de nijverheidstelling van 1947 waren er in West-Vlaanderen 3 inrichtingen met 500 à 1000 werklieden, 26 met 200 à 500 werklieden en 52 met 100 à 200 werklieden⁸.

Tussen 1937 en 1947 steeg de bezoldigde werkgelegenheid in de textielnijverheid in West-Vlaanderen enkel in de arrondissementen Kortrijk (van 24.963 tot 28.593) en Ieper (van 689 tot 794); er was een betrekkelijk grote daling in de arrondissementen Roeselare (van 6.138 tot 5.434) en Tielt (van 3.214 tot 2.886).

Het arrondissement Kortrijk bereikte in 1947 een aandeel van 73,5 % van de bezoldigde werkgelegenheid in de Westvlaamse textielnijverheid: het aandeel bedroeg 14,0 % voor het arrondissement Roeselare en 7,4 % voor het arrondissement Tielt. De centra met het grootste aantal werklieden in de textielnijverheid waren Kortrijk (6.510), Moeskroen (4.489), Roeselare (2.373), Deerlijk (1.610), Vichte (1.553), Lauwe (1.545) en Waregem (1.327).

Op de 2.364 inrichtingen zonder bezoldigd personeel in West-Vlaanderen in 1947 waren er 1.442 in het arrondissement Kortrijk, waarvan 1.207 in de bereiding van textielstoffen; voor het arrondissement Roeselare waren de aantallen respectievelijk 415 en 377 en voor het arrondissement Tielt 375 en 357.

Het aandeel van de textielnijverheid in het geheel van de bezoldigde werkgelegenheid in de be- en verwerkende nijverheid in West-Vlaanderen bedroeg in 1947 42,7 %; in het Rijk was het overeenkomstig aandeel slechts 17,1 %.

West-Vlaanderen haalde in 1947, 23,3 % van de totale bezoldigde werkgelegenheid in de textielnijverheid in het Rijk. Enkel voor de houtnijverheid (15,7 %) en de afgeleide bedrijven van de minerale brandstoffen⁹ (17,0 %) kwam West-Vlaanderen nog tot een aandeel in het geheel van het Rijk dat uitsteeg boven het aandeel in de totale bevolking (11,7 %); in het geheel van de bezoldigde werkgelegenheid in de be- en verwerkende nijverheid in het Rijk kwam West-Vlaanderen slechts tot 9,3 % en amper 6,5 % voor de industrie exclusief textiel. De metaalnijverheid (alle branches samen) haalde in 1947 in West-Vlaanderen, als tweede belangrijkste bedrijfstak, slechts 14.220 bezoldigden, dit is 36,6 % van de textielnijverheid.

II. Verloop van de werkgelegenheid in West-Vlaanderen in zijn huidige omschrijving, 1947-1977

Voor de jongste naoorlogse periode zijn er gegevens beschikbaar uit de nijverheidstellingen van 31 dec. 1947, 31 dec. 1961 en 31 dec. 1970; voor de tellingen van 1947 en 1961 werden de gegevens aangepast op het niveau van het huidige West-Vlaanderen door eliminatie van de 9 gemeenten die thans het huidige arrondissement Moeskroen vormen. Een tweede bron betreffende de bezoldigde werkgelegenheid is de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid; voor de periode 1947-55 zijn hier enkel gegevens

beschikbaar voor het vroegere West-Vlaanderen, voor de jaren 1956, 1958, 1960 en 1962 konden de gegevens voor het huidige West-Vlaanderen worden samengesteld, daar sinds 1956 voor de pare jaren gegevens voorhanden zijn per gemeente, en vanaf 1964 zijn er jaar na jaar gegevens beschikbaar voor het huidige West-Vlaanderen.

Bij de nijverheidstellingen van 1947 en 1961 werden verschillende bedrijfsnaamlijsten gebruikt, maar de evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid per hoofdbranche kan toch met vrij grote nauwkeurigheid worden gevolgd; de gegevens voor 1947 zijn blijkbaar iets te groot, daar in 1947 enkele activiteiten bij de textielnijverheid werden opgenomen die in 1961 bij de kledingsnijverheid werden geteld¹⁰. Een globaal beeld van de evolutie en de wezenlijke verschuivingen kan toch worden gegeven.

De totale bezoldigde werkgelegenheid in de textielnijverheid in het huidige West-Vlaanderen daalde in de periode 1947-61 met ongeveer 7 %; in het Rijk bedroeg de vermindering echter circa 20 %. Het aandeel van West-Vlaanderen was dan ook stijgend van 19,8 % tot 23,0 %, indien de sektor fabrikage van continudraden en kunst- en syntetische draden en vezels in de textielnijverheid wordt gerekend, en van 20,6 % tot 24,1 % indien de sektor van de fabrikage van kunstvezels niet bij de textielnijverheid wordt opgenomen.

Er was een aanzienlijke terugloop in de branche bereiding van textielstoffen. De daling bedroeg in West-Vlaanderen 55 % en slechts 39 % in het Rijk; de vermindering werd vooral bepaald door de terugloop in de vlasvezelbereiding, die voor bijna 90 % gekoncentreerd was in West-Vlaanderen, terwijl de daling veel geringer was in de branches wol en lommen, met een geringe vertegenwoordiging in West-Vlaanderen.

Opvallend is de verschuiving naar een groter aandeel van de weverijen van dekens, tapijten, stofferingsweefsels e.d. ten nadele van de gewone weverijen van vlas, katoen, wol, jute e.a. In West-Vlaanderen steeg de tewerkstelling in de weverijen van dekens, tapijten, stofferingsweefsels e.d. met niet minder dan 69 %, terwijl in het Rijk een daling was van 5 %. Voor de gewone weverijen was de evolutie gelijklopend in West-Vlaanderen en het Rijk, met een daling van 33 %. Het aandeel van West-Vlaanderen in de branche weven van dekens, tapijten, stofferingsweefsels e.d. steeg van 26,1 % tot 46,4 %.

Ook voor de spinnerijen was de evolutie duidelijk verschillend in West-Vlaanderen en het Rijk; er was een toename van 45 % in West-Vlaanderen en een daling van 22 % in het Rijk.

In de branche naaigarenfabrikage, twijnderij en afwerking van textielproducten was er een daling van 20 % in West-Vlaanderen en van 34 % in het Rijk.

De branche breigoed, die in het Rijk een aangroei van de werkgelegenheid vertoonde van 54 %, was weliswaar ook groeiend in West-Vlaanderen (+ 60 %), maar bleef zonder grote betekenis.

De fabrikage van continudraden en kunst- en syntetische draden en vezels, die in West-Vlaanderen niet voorkomt, was in het Rijk in de periode 1947-61 dalend van 6.341 tot 5.951 bezoldigden of met 6 %.

⁸ Zoals bij de vorige tellingen betreft het inrichtingen of afdelingen. Elke nijverheidsafdeling werd geteld, ook indien het voortgebracht produkt aangewend wordt als grondstof voor een andere afdeling van dezelfde inrichting. Verandering in de klassifikatie van de bedrijvigheden kan derhalve invloed hebben op het aantal getelde afdelingen.

⁹ Voor West-Vlaanderen betreft het kooksfabrieken.

¹⁰ Zie: Handels- en nijverheidstelling, 31 dec. 1961, deel I, blz. 101-103. Voor de bezoldigde werkgelegenheid was er in 1947 in het Rijk in vergelijking met de telling van 1961 een overschatting bij de vrouwen van ongeveer 1.600 en bij de mannen van 600 personen, dit is respectievelijk 2 % en 0,7 % van de totale tewerkstelling in de textielnijverheid.

Foto H. Maertens, Brugge

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in de textielnijverheid in West-Vlaanderen, huidige omschrijving, 1947-61

Aard van de bedrijvigheid	Aantal bezoldigden in bedrijfsafdelingen in werking						Aantal alleenstaande handarbeiders					
	31 dec. 1947			31 dec. 1961			Aandeel in het Rijk		1947	1961	Aandeel in het Rijk	
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	1947	1961			1947	1961
Bereiding van textielstoffen	6.274	219	6.493	2.661	259	2.920	42,8	31,4	2.004	913	78,9	89,2
Spinnerij	1.327	2.706	4.033	2.876	2.987	5.863	8,1(b)	15,1	10	5	43,5	41,7
Weverij	8.107	5.019	13.126	5.733	3.070	8.803	31,2	31,3	185	151	51,2	70,6
Naaigarenfabriek, twijnderij en afwerking van textiel-producten	2.161	1.098	3.259	2.102	519	2.621	16,8	20,5	2	1	10,0	8,3
Weven van dekens, tapijten, stofferingsweefsels en fluweel en fabricatie van textiel-artikelen n.e.g.	3.786 (a)	1.851 (a)	5.637 (a)	6.703	2.843	9.546	26,1	46,4	30	103	9,7	47,5
Breigoed	74	360	434	53	641	694	4,1	4,3	99	18	21,2	13,6
Koord- en touwslagerij	4	3	7	9	35	44	0,7	5,9	9	9	16,1	23,1
Afgezonderd direktiekantoor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	21.733	11.256	32.989	20.137	10.354	30.491	20,6	24,1	2.339	1.200	61,9	72,8
Fabrikatie van continudraden en kunst- en syntetische draden en vezels (b)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal	21.733	11.256	32.989	20.137	10.354	30.491	19,8	23,0	2.339	1.200	61,9	72,8

(a) Bij de nijverheidstelling van 1961 werd de firma L. Depoortere te Aalbeke-Moeskroen geregistreerd te Aalbeke, in tegenstelling met 1947. Omwille van de vergelijkbaarheid werd ook voor 1947 de tewerkstelling bij de firma Depoortere opgenomen voor het huidige West-Vlaanderen.

(b) De sub-branche rayonvezelspinnerij die in 1947 bij de spinnerij werd geteld en niet bij de fabricage van kunst- en syntetische draden en vezels, werd, omwille van de vergelijkbaarheid met 1961, voor het Rijk voor 1947 geteld bij de fabricatie van kunst- en syntetische draden en vezels.

Het aantal alleenstaande handarbeiders viel in de vlasvezelbereiding terug tot minder dan de helft. Er was wel een aangroei van alleenstaande wevers van dekens, tapijten e.d.

Het aandeel van de vrouwen in de textielnijverheid in West-Vlaanderen handhaafde zich ongeveer op 34 %.

Bij de nijverheidstelling van 1970 werd nogmaals een andere bedrijfsnaamlijst gevolgd; de klassifikatie gebeurde op basis van de gebruikte grondstof (wol, katoen e.a.) en niet op grond van de activiteit (spinnerij, weverij enz.) zoals bij de telling van 1947 en 1961.

De vergelijkende evolutie van de werkgelegenheid voor de periode 1961-70 op basis van de nijverheidstellingen zal dan ook beperkt blijven tot een globale evolutie, zonder uitsplitsing naar branches.

Om tot een vergelijkbaarheid te komen voor de tellingen van 1961 en 1970 werd rekening gehouden met de volgende gegevens:

- in 1970 werd de produktie van kunstmatige en syntetische continugarens en -vezels afzonderlijk geteld (kode 260)
- de subbranche breien van klederen en onderklederen werd in 1961 bij de textielnijverheid geteld in tegenstelling met 1970
- de subbranches 'fabrikage van verbandartikelen' en 'werkplaats voor mechanisch borduurwerk' werden in 1961 geteld bij de kledingsnijverheid en in 1970 bij de textielnijverheid.

Rekening houdend met voormelde aanpassingen kan de volgende evolutie voor de periode 1961-70 worden gegeven:

Evolutie in de textielnijverheid (telling volgens de afdelingen) in West-Vlaanderen, 1961-70

	Aandeel in het Rijk			
	1961	1970	1961	1970
Bezoldigden				
Mannen	20.182	21.110	27,4	31,9
Vrouwen	10.045	11.420	20,0	25,6
Totaal	30.227	32.530 (a)	24,4	29,4 (b)
Aantal inrichtingen zonder bezoldigd personeel	1.196	534	71,5	69,1

(a) Inclusief de tewerkstelling bij de firma Depoortere, Aalbeke, die in 1970 bij Moeskroen werd geteld in tegenstelling met 1961.

(b) Met inbegrip van de produktie van kunstmatige en syntetische continugarens en -vezels.

Volgens de nijverheidstellingen was de bezoldigde werkgelegenheid in de textielnijverheid in West-Vlaanderen nog stijgend met ongeveer 2.300 eenheden of 7 %. In het Rijk daarentegen was er een daling van bijna 11 %¹¹; in de fabricage van kunstmatige en syntetische continugarens en -vezels, die in West-Vlaanderen niet voorkomt, was er in het Rijk een daling van 5.950 tot 3.900 eenheden of 34 %, maar ook in de overige branches was er globaal een daling van ruim 9 %. Het aandeel van West-Vlaanderen

¹¹ Voor het Rijk, zie Handels- en nijverheidstelling, 31 dec. 1970, deel 1, blz. 99-100.

in de textielnijverheid in het Rijk steeg van 24,4 % in 1961 tot 29,4 % in 1970, indien de fabricage van kunstmatige en syntetische continugarens en -vezels in de textielnijverheid wordt gerekend en van 25,6 tot 30,4 % indien de branche van de kunstvezels buiten beschouwing wordt gelaten.

Het aantal inrichtingen zonder bezoldigd personeel (alleenstaande handarbeiders) in de Westvlaamse textielnijverheid daalde met 55 % tegenover een vermindering van 54 % in het Rijk.

De evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in de textielnijverheid kan voor de naoorlogse periode jaar na jaar gevolgd worden, op basis van gegevens van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid. Hierdoor kunnen de conjunktuurfluctuaties gevolgd worden. Tot 1955 zijn er voor West-Vlaanderen enkel gegevens beschikbaar voor de vroegere omschrijving van West-Vlaanderen.

Onderstaande gegevens verstrekken de vergelijkende evolutie voor West-Vlaanderen en het Rijk, geïllustreerd door een grafiek, waarop het werkgelegenheidscijfer van het jaar 1956 als basis = 100 werd genomen.

Uit de gegevens van de RSZ blijkt de werkgelegenheid in de textielnijverheid duidelijk neerwaarts gericht te zijn, evenwel op een veel meer uitgesproken wijze in het Rijk dan in West-Vlaanderen. Ook het effect van de conjunkturbeweging is duidelijk afleesbaar. In het begin van de jaren vijftig heeft de textielnijverheid een zeer sterke groei gekend (Korea-boom), zowel in West-Vlaanderen als in het Rijk, maar in 1952 was de tewerkstelling opnieuw gedaald onder het niveau van het jaar 1947, met een veel sterkere terugloop in het Rijk dan in West-Vlaanderen.

De herneming van de conjunktuur heeft in West-Vlaanderen na 1952 geleid tot een nog noemens-

Vergelijkende evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in de textielnijverheid, West-Vlaanderen en het Rijk, 1947-77

Opname 30 juni	Totale bezoldigde werkgelegenheid		Aandeel		Indices : 1956 = 100		
			van West-Vlaanderen		West-Vlaanderen		
	West-Vlaanderen oude grenzen	Het Rijk	oude grenzen	in het Rijk huidige grenzen	oude grenzen	Het Rijk huidige grenzen	
1947	40.786	186.938	21,8		96,5	116,2	
48	40.464	185.151	21,9		95,7	115,1	
49	38.459	174.911	22,0		90,9	108,7	
1950	42.835	188.251	22,8		101,3	117,0	
51	47.355	199.250	23,8		112,0	123,8	
52	39.831	166.931	23,9		94,2	103,7	
53	41.644	168.546	24,7		98,5	104,7	
54	42.636	167.391	25,5		100,8	104,0	
55	42.587	164.778	25,8		100,7	102,4	
56	42.286	33.955	160.924	26,3	21,1	100,0	100,0
57	42.376	(a)	164.097	25,8		100,2	102,0
58	38.580	30.657	145.097	26,6	21,1	91,2	90,3
59	38.511	(a)	142.675	27,0		91,1	88,7
1960	39.550	30.744	145.316	27,2	21,2	93,5	90,5
61	40.955	(a)	146.601	27,9		96,9	91,1
62	40.624	31.673	145.742	27,9	21,7	96,1	93,3
63	41.543	(a)	148.347	28,0		98,2	92,2
64	42.938	33.115 (b)	149.640	28,7	22,1	101,5	97,5
65		32.034	142.585		22,5		94,3
66		32.050	142.591		22,5		94,4
67		30.386	131.489		23,1		89,5
68		29.997	126.124		23,8		88,3
69		30.446	126.405		24,1		89,7
1970		31.107	126.384		24,6		91,6
1971		31.192	121.558		25,7		91,9
1972 V.B.N.		32.264	118.602		27,2		95,0
1972 NACE		31.878 (c)	114.325 (d)		27,9		95,0 (e)
1973		31.454	111.059		28,3		93,8
1974		30.856	107.706		28,6		92,0
1975		29.015	97.812		29,7		86,6
1976		27.745	92.925		29,9		82,8
1977		25.332	84.403		30,0		75,7

(a) Gegevens per gemeente enkel beschikbaar voor de pare jaren.

(b) Exclusief Depoortere, Aalbeke-Moeskroen.

(c) Voor 1972 en volgende jaren, exclusief deel Depoortere, dat door RSZ te Aalbeke werd geregistreerd, in tegenstelling met de voorgaande jaren.

(d) Inclusief fabricage van kunstvezels.

(e) Teneinde tot een doorlopende tijdreeks te komen, werd een omrekening gedaan, om rekening te houden met de overgang van VBN-bedrijfsnaamlijst naar NACE-bedrijfsnaamlijst.

waardige aangroei van de werkgelegenheid (van 39.800 in 1952 tot 42.600 in 1954, oude grenzen), die ongeveer behouden bleef tot het begin van de neergaande conjunctuur op het einde van 1957 ; in het Rijk was de neergaande trend reeds dominerend. De conjunctuurinzinking van 1958-59 bracht een sterke val van de werkgelegenheid, die slechts ten dele werd hersteld in het begin van de jaren zestig. In 1964, op het hoogtepunt van de conjunctuur, had West-Vlaanderen (huidige grenzen) in de textielnijverheid weliswaar bijna 2.500 bezoldigden meer dan in 1958, maar toch 2,5 % minder dan in 1956. Na 1964 was de trend op uitgesproken wijze dalend. In 1970, na de recessie van 1968-69, waren er in de Westvlaamse textielnijverheid 2.000 arbeidsplaatsen minder dan in 1964, dit is 6 % ; in het Rijk bedroeg de teruggang in de periode 1964-70 echter bijna 16 %. Na 1970 volgde voor West-Vlaanderen een nog eerder verrassende toename tijdens de recessie van 1971-72, maar sinds 1972 is de daling ononderbroken, met een sterke versnelling sinds de depressie die in 1974 een aanvang nam. Het jaar 1977 was zeer ongunstig.

Bij de interpretatie van voorgaande cijfergegevens van de RSZ moet er rekening worden mee gehouden dat ingevolge de verdergaande regionalisering van de RSZ-statistiek, de evolutie van de werkgelegenheid in West-Vlaanderen iets geflatteerd kan zijn ; sinds 1969 geschiedt de indeling voor de werkgevers met ten minste twee bedrijfszetels en/of verschillende activiteiten, op basis van de geregionaliseerde bijbladen.

Uit de RSZ-gegevens kan worden afgeleid, rekening houdend met de verandering van bedrijfsnaamlijst, dat de bezoldigde werkgelegenheid in de textielnijverheid in West-Vlaanderen tussen 1970 en 1977 daalde met ongeveer 5.400 eenheden of 17 % ; in het Rijk beliep de vermindering echter 30 %.

Het aandeel van West-Vlaanderen in de textielnijverheid in het Rijk steeg van 21 % in 1956 tot bijna 25 % in 1970 en tot 29 à 30 % op heden.

De teruggang van de werkgelegenheid in de Westvlaamse textielnijverheid was in de periode 1956-72, waarvoor vergelijkbare cijfers beschikbaar zijn voor het huidige West-Vlaanderen volgens de VBN-bedrijfsnaamlijst, zeer aanzienlijk in de bereiding van textielgrondstoffen ; ook voor de gewone weverij was er een opvallende teruggang, zij het geringer dan gemiddeld in het Rijk.

De bezoldigde werkgelegenheid in de bereiding van textielgrondstoffen daalde in West-Vlaanderen in de periode 1956-72 met circa 5.560 eenheden of 78 % ; in het Rijk, waar de bereiding van wol sterker vertegenwoordigd is, was er een daling van 53 %. Het aantal werkgevers (met bezoldigd personeel) bij de bereiding van textielgrondstoffen daalde in West-Vlaanderen van 1.043 in 1956 tot 194 in 1972 ; voor de overige textielbranches werden door de RSZ in 1956 622 werkgevers genoteerd en in 1972 nog 564 werkgevers¹². De bezoldigde werkgelegenheid bij de bereiding van textielgrondstoffen viel in West-Vlaanderen terug van ongeveer 7.100 in 1956 tot 4.400 in 1958, 3.450 in 1964, 1.820 in 1968 en 1.570 in 1972 ; het aandeel in het Rijk beliep nog slechts circa 29 % in 1972 tegenover 61 % in 1956.

In de gewone weverijen was er in West-Vlaanderen een daling van 15.600 in 1956 tot ongeveer 13.000 in 1972, dit is met 17 % ; in het Rijk beliep de daling 23 %.

In de spinerijen was de tewerkstelling in West-Vlaanderen in 1972 even groot als in 1956, terwijl er in het Rijk een vermindering was van de helft ; het aandeel van West-Vlaanderen steeg van 10 % tot 21 %.

Er was een opmerkelijke aangroei in de branche tapijten, dekens, stoffeerweefsels e.d., met een toename in West-Vlaanderen van circa 3.100 bezoldigden in 1956 tot 8.100 in 1972 of 159 % en in het Rijk slechts een aangroei van 17 % ; het aandeel van West-Vlaanderen in het Rijk steeg van 17 % tot 37 %.

Ook in de branche twijnderij, garensponnerij en textielveredeling was er in West-Vlaanderen in 1972 een grotere tewerkstelling dan in 1956 (+ 32 %), terwijl er in het Rijk een daling was van 13 % ; het aandeel van West-Vlaanderen steeg van 17 % tot 26 %. De breigoedsector, die een zwakke vertegenwoordiging heeft in West-Vlaanderen, was groeiend met 94 % in West-Vlaanderen en omzeggens stagnerend in het Rijk ; West-Vlaanderen dreef het aandeel in het Rijk op van 3 % tot bijna 6 %.

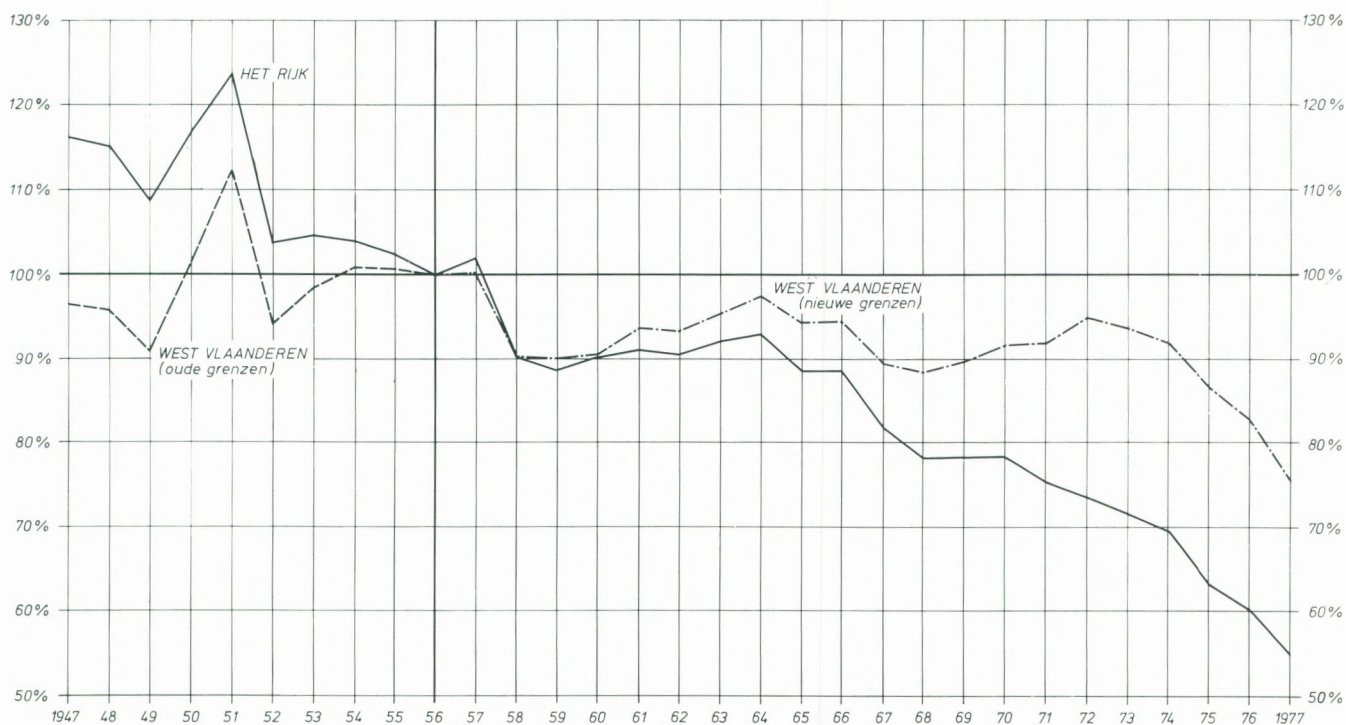
¹² Op te merken valt dat in het raam van de regionalisatie van de R.S.Z.-statistiek de eenheid « inrichting » werd ingevoerd ; een werkgever met twee afzonderlijke bedrijfszetels of technische afdelingen wordt sinds 1969 geteld als twee inrichtingen.

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in de Westvlaamse textielnijverheid, per branche, 1956-72 (bron RSZ)

Bedrijvigheid	30 juni 1956			30 juni 1972 (a)			Aandeel in het Rijk	
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	1956	1972
Bereiding textielgrondstoffen	6.084	1.052	7.136	1.318	254	1.572	61,2	28,5
Spinnerij	2.152	3.187	5.339	3.005	2.456	5.461	10,3	21,3
Weverij	9.579	6.024	15.603	8.402	4.639	13.041	39,5	43,0
Twijnderij, garensponnerij en textielveredeling	1.539	581	2.120	1.909	897	2.806	17,3	26,3
Dekens, tapijten, stoffeerweefsels, fluweel, tule, vilt, speciale weefsels	1.993	1.146	3.139	5.181	2.942	8.123	17,0	37,4
Breigoed- en andere breiwerkartikelen	46	559	605	176	998	1.174	3,0	5,7
Koord- en touwfabrieken	2	6	8	12	15	27	0,5	2,4
Afzonderlijk direktiekantoor	1	4	5	15	32	47	100,0	60,3
Totaal	21.396	12.559	33.955	20.018	12.233	32.251	21,7	27,8
Bereiding van kunstvezels	—	—	—	12	1	13	—	0,5
TOTAAL	21.396	12.559	33.955	20.030	12.234	32.264	21,1	27,2

(a) Exclusief Depoortere, Aalbeke-Moeskroen.

Vergelijkende evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in de textielnijverheid in West-Vlaanderen en het Rijk, basisjaar 1956=100

Te vermelden valt dat de branches bereiding van kunstvezels en koord- en touwfabrieken die in West-Vlaanderen geen betekenis hebben, in het Rijk een teruggang noteerden in de periode 1956-72 van respectievelijk 44 % en 34 %.

Voor de periode 1972-77, gekenmerkt door een bijzonder uitgesproken daling, kan de volgende evolutie naar activiteit worden gegeven, op basis van de thans geldende NACE-bedrijfsnaamlijst :

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in de Westvlaamse textielnijverheid, per branche, 1972-77 (bron RSZ)

Bedrijvigheid	30 juni 1972 (a)			30 juni 1977 (a)			Aandeel in het Rijk	
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	1972	1977
Katoen	8.797	5.047	13.844	6.777	4.142	10.919	43,7	47,6
Wol	1.797	1.491	3.288	1.269	991	2.260	14,7	16,7
Linnen, hennep, ramee	1.218	391	1.609	909	389	1.298	46,0	54,7
Zijde	777	428	1.205	708	366	1.074	31,8	34,1
Jute	1.170	947	2.117	276	237	513	41,7	17,1
Tricot en kousen	156	811	967	119	816	935	5,7	7,7
Textielveredeling	2.308	634	2.942	2.010	579	2.589	31,0	32,9
Tapijt-, vilt-, vlaszeil- en wasdoekfabrieken	2.979	1.846	4.825	2.721	1.874	4.595	42,8	44,8
Overige textielnijverheid	704	374	1.078	775	374	1.149	15,8	18,1
Totaal	19.906	11.969	31.875	15.564	9.768	25.332	28,7	31,0
Bereiding kunstvezels	1	2	3	—	—	—	0,1	—
TOTAAL	19.907	11.971	31.878	15.564	9.768	25.332	27,9	30,0

(a) Exclusief Depoortere, Aalbeke-Moeskroen.

Volgens de RSZ daalde het aantal inrichtingen met bezoldigd personeel in de textielnijverheid in West-Vlaanderen van 720 in 1972 tot 682 in 1977 of met 5,3 % ; in het Rijk bedroeg de vermindering 10,9 % ¹³.

¹³ De daling is nog enigszins onderschat, omdat de uitsplitsing naar de inrichtingen nog wordt doorgedreven. Zo werd bijvoorbeeld UCO te Brugge in 1972 als één eenheid geteld en in 1976 als twee eenheden. Zie ook : Jaarverslag R.SZ., 1977, blz. 8 e.v.

Treffend is vooral de uitermate grote teruggang in de branche jute, waar, volgens de gegevens van de RSZ, de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen daalde van circa 2.100 in 1972 tot 500 in 1977 of met meer dan drievierde ; in het Rijk was er een daling van 41 %. Het aandeel van West-Vlaanderen viel van bijna 42 % in 1972 op 17 % in 1977.

In alle andere branches was de evolutie in West-Vlaanderen minder ongunstig dan in het Rijk ; het

aandeel van West-Vlaanderen in het Rijk was dan ook stijgend, niettegenstaande een dalende tewerkstelling. Het afwijkend verloop is zeker vermeldenswaard voor de branche linnen, hennep, ramee, met een daling van 19 % in West-Vlaanderen en 32 % in het Rijk.

De branche tapijten e.d. heeft vrij goed stand gehouden, met een daling van circa 5 % in West-Vlaanderen en 9 % in het Rijk.

Naar stijgende graad van regressie was de klassifikatie inzake evolutie in de periode 1972-77 als volgt :

	West-Vlaanderen	Het Rijk
Textiel zonder specificatie (a)	+ 6,6 %	— 6,5 %
Tricot en kousen	— 3,3 %	— 28,9 %
Tapijt, vilt, vloerzeil, wasdoek	— 4,8 %	— 9,0 %
Zijde	— 10,9 %	— 16,9 %
Textielveredeling	— 12,0 %	— 17,0 %
Linnen, hennep, ramee	— 19,3 %	— 32,3 %
Katoen	— 21,1 %	— 27,6 %
Wol	— 31,3 %	— 39,3 %
Jute	— 75,8 %	— 40,9 %
Totaal	— 20,5 %	— 26,4 %
Bereiding kunstvezels	—	— 17,1 %
TOTAAL	— 20,5 %	— 26,2 %

(a) Omvat band-, vlecht- en passamentwerk, elastiekband, kant, tule, mechanisch borduurwerk e.d.

De daling in de periode 1972-77 was in West-Vlaanderen iets geringer voor de vrouwen (— 18,4 %) dan voor de mannen (— 21,8 %) en het aandeel van de vrouwen steeg dan ook van 37,6 tot 38,6 %. In het Rijk bedroeg de daling 26,7 % voor de mannen en 25,5 % voor de vrouwen ; het aandeel van de vrouwen steeg van 43,3 % tot 43,7 %.

De betekenis van de textielnijverheid in het geheel van de be- en verwerkende nijverheid is zowel in West-Vlaanderen als in het Rijk aanzienlijk teruggelopen.

Het aandeel van de textielnijverheid in het geheel van de be- en verwerkende industrie in West-Vlaanderen daalde van nagenoeg 37 % in 1956 tot iets minder dan 21 % in 1977.

Geografische spreiding van de textielnijverheid in West-Vlaanderen, 1956-77

Arrondissement	1956	1972	1972	1976	1977
		VCN-klassifikatie	NACE-klassifikatie		
Kortrijk (a)	23.392	22.854	22.537	20.298	18.496
Tielt	3.346	3.668	3.535	3.000	2.741 (b)
Roeselare	5.513	3.495	3.758	2.200	1.954 (b)
Brugge	779	789	630	668	635
Ieper	495	681	683	550	516
Veurne	43	234	234	408	397
Oostende	302	395	353	405	343
Diksmuide	85	148	148	216	250
West-Vlaanderen	33.955	32.264	31.878	27.745	25.332

(a) Exclusief Depoortere, Aalbeke-Moeskroen.

(b) In 1977 werd de gemeente Ardooe gevoegd bij het arrondissement Tielt, ten nadele van het arrondissement Roeselare. Volgens de RSZ waren er in 1976 te Ardooe 52 bezoldigden in de textielnijverheid.

In het Rijk was het aandeel dalend van ongeveer 16 % in 1956 tot nauwelijks meer dan 8 % in 1977.

De geografische concentratie van de textielnijverheid in West-Vlaanderen in het arrondissement Kortrijk is in de periode 1956-77 nog iets vergroot. In 1956 was 68,9 % van de textielnijverheid in West-Vlaanderen (huidige omschrijving) te vinden in het arrondissement Kortrijk (huidige omschrijving) ; in 1972 was dit aandeel gestegen tot 70,8 % en in 1977 tot 73,0 %.

Aandeel van de textielnijverheid in de industrie (a)

	West-Vlaanderen	Het Rijk huidige grenzen
1956	36,7	15,7
1964	28,3	13,4
1970	23,9	10,9
1972	24,6 (b)	10,3 (c)
1974	22,0	9,2
1977	20,6	8,3

(a) Exclusief reparatie voertuigen. Bouwbedrijf en extractieve bedrijven niet inbegrepen.

(b) 24,2 % volgens NACE-klassifikatie.

(c) 9,9 % volgens NACE-klassifikatie, kunstvezels in textielnijverheid meegerekend.

Het verloop van de werkgelegenheid in de textielnijverheid is vooral ongunstig geweest in het arrondissement Roeselare, met een daling van 37 % in de periode 1956-72 en nogmaals ongeveer 47 % in de periode 1972-77.

In het arrondissement Kortrijk daalde de bezoldigde werkgelegenheid in de periode 1956-72 met slechts een 500-tal eenheden, niettegenstaande een teruggang in de bereiding van textielgrondstoffen in deze periode van niet minder dan 4.000 personen. Het arrondissement Tielt — waar er een daling was van meer dan 700 bezoldigden in de vlasvezelbereiding, in de periode 1956-72 — noteerde in deze tijdsspanne nog een aangroei van ongeveer 300 personen in de textielnijverheid. In het arrondissement Roeselare was er tussen 1956 en 1972 in totaal een daling van 2.000 personen, waarvan ongeveer 650 in de vlasvezelbereiding ; nog in 1970 groepeerde het arrondissement Roeselare 31 % van de werkgelegenheid in de textielsector in de branche jute (nijverheidstelling) en in 1976 nog slechts 16 % (RSZ-telling).

In de periode 1972-77 bedroeg de daling in het arrondissement Kortrijk ongeveer 18 % : het jaar 1977 was zeer ongunstig, met een daling van 1.800 eenheden, tegenover gemiddeld ongeveer 875 tijdens de jaren 1974-76. Sindsdien ging nog de sluiting door van 6 grotere ondernemingen die in 1976 786 tewerkgesteld hadden.

In het arrondissement Tielt was er in de periode 1972-77 een vermindering van circa 24 % : inmiddels was er onder meer nog een falng te Oostrozebeke (409 bezoldigden in 1976).

In het arrondissement Roeselare werd de werkgelegenheid in de textielnijverheid sinds 1972 gehalveerd : in de periode juni 1972-juni 1977 was er een daling van 47 % en sindsdien was er nog de sluiting van 2 ondernemingen (137 tewerkgesteld in 1976).

In het arrondissement Ieper was er, nadat de periode 1956-72 nog een aangroei had vertoond, een daling in de periode 1972-77 van 24 % : sindsdien gingen ook een spinnerij en een weverij dicht (280 tewerkgesteld in 1976).

In het arrondissement Brugge kon de werkgelegenheid, echter eerder gering in omvang in vergelijking met de arrondissementen Kortrijk, Roeselare en Tielt, grosso-modo gehandhaafd worden : inmiddels was er de sluiting van een weverij (44 tewerkgesteld in 1976).

In het arrondissement Veurne was de werkgelegenheid groeiend, dank zij de oprichting van een paar nieuwe bedrijven (La Vesdre in 1965, Santens in 1973). Ook in het arrondissement Diksmuide was er groei (oprichting Carpet Yarns in 1969). In het arrondissement Oostende waren de fluktuaties eerder gering, met toch enige groei in vergelijking met het jaar 1956.

Op 30 juni 1976 waren er in West-Vlaanderen, volgens de gegevens van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, 8 gemeenten (omschrijving geldend in 1976) met meer dan 1.000 bezoldigden in de textielnijverheid, waarvan 7 in het arrondissement Kortrijk : deze gemeenten waren Kortrijk (3.412 bezoldigden), Waregem (2.751), Deerlijk (1.888), Vichte (1.718), Kuurne (1.143), Lauwe (1.130), Roeselare (1.098) en Harelbeke (1.093). Er werden ook 8 gemeenten geteld met 500 à 1.000 bezoldigden, namelijk Heule (813), Menen (716), Wevelgem (663), Oostrozebeke (638), Lendeledede (613), Meulebeke (603), Beveren (584) en Anzegem (504).

In vergelijking met het jaar 1956 was er vooral een belangrijke daling in de centra Kortrijk en Roeselare.

Hoewel rekening moet worden gehouden met

wijzigingen in de opnametechniek van de RSZ (bedrijfsnaamlijst, uitsplitsing naar effectieve vestiging van de inrichtingen) en voor de stad Kortrijk met het effect van de herlokalisaties op het industriepark Heule-Kuurne, is een aanzienlijke teruggang toch onbetwistbaar. Te Kortrijk was er een daling van 6.120 bezoldigden in 1956 tot 3.412 in 1976 ; in deze periode was er te Heule een daling van 1.559 tot 813 en te Kuurne een toename van 819 tot 1.143 bezoldigden. Te Roeselare was er een terugloop van 2.986 tot 1.098 personen. Een belangrijke daling werd ook genoteerd te Vichte (— 530), Wevelgem (— 320), Anzegem (— 218), Lauwe (— 214) en te Lendeledede (— 161) evenals in een aantal gemeenten die in 1956 een tewerkstelling hadden van meer dan 500 bezoldigden : te Rumbekke was er een daling van 639 tot 145, te Zwevegem van 701 tot 297 en te Tielt van 535 tot 368. Te wijzen valt zeker ook op de belangrijke daling te Ardoeie (van 461 tot 52), te Marke (van 389 tot 129), te Izegem (van 474 tot 242) en te Ingelmunster (van 394 tot 173)¹⁴.

Opmerkelijk was de aangroei van de bezoldigde werkgelegenheid in de textielnijverheid tussen 1956 en 1976 te Waregem (van 1.670 tot 2.751), te Harelbeke (van 402 tot 1.093) en te Veurne (van 38 tot 401), benevens de reeds vermelde aangroei te Kuurne. Vermeldenswaard was ook de aangroei te Ingoigem (+ 257), Sint-Baafs-Vijve (+ 241), Menen (+ 221), Beveren (+ 218) en in mindere mate te Ledegem (+ 186), Diksmuide (+ 163), Meulebeke (+ 146), Ieper (+ 137) en Deerlijk (+ 136).

Midden 1976 telde West-Vlaanderen, volgens de gegevens van de RSZ, in de textielnijverheid 1 inrichting met meer dan 1.000 bezoldigden, 4 inrichtingen met 500 à 1.000 bezoldigden, 22 met 200 à 500 bezoldigden, 50 met 100 à 200 bezoldigden, 54 met 50 à 100 bezoldigden en 555 instellingen met minder dan 50 bezoldigden. De inrichtingen met minder dan 50 bezoldigden namen 24,5 % op van de totale werkgelegenheid.

De gegevens van de RSZ laten niet toe een betrouwbaar beeld te schetsen van de evolutie naar de grootte van de bedrijven, ingevolge de uitsplitsing van de bedrijven in inrichtingen¹⁵. Op grond van een nominatieve lijst van de bedrijven werd voor de Westvlaamse textielindustrie een analyse doorgevoerd voor de bedrijven met 100 en meer

¹⁴ Het aantal bezoldigden in de bereiding van textielgrondstoffen daalde in de periode 1956-72 met 984 eenheden te Lauwe, 577 te Kuurne, 384 te Anzegem, 365 te Wielsbeke, 235 te Wevelgem, 211 te Oostrozebeke en 209 te Ooigem.

¹⁵ Zie : Jaarverslag RSZ, 1977, blz. 10.

Verdeling van de inrichtingen en de werkgelegenheid naar grootteklasse, 30 juni 1976

Grootteklasse	Aantal inrichtingen		Bezoldigden	
	Abs. c.	Proc. verdeling	Abs. c.	Proc. verdeling
minder dan 5 bezoldigden	228	33,2	463	1,7
5 à 9 bezoldigden	93	13,6	624	2,3
10 à 19 bezoldigden	105	15,3	1.477	5,3
20 à 49 bezoldigden	129	18,8	4.221	15,2
50 à 99 bezoldigden	54	7,9	3.808	13,7
100 à 199 bezoldigden	50	7,3	6.991	25,2
200 à 499 bezoldigden	22	3,2	6.495	23,4
500 à 999 bezoldigden	4	0,6	2.610	9,4
1000 en meer bezoldigden	1	0,1	1.056	3,8
Totaal	686 (a)	100,0	27.745	100,0

(a) Exclusief Depoortere, Aalbeke-Moeskroen.

bezoldigden in 1974 en nagegaan hoe de werkgelegenheid was geëvolueerd in 1976. De resultaten zijn als volgt inzake bezoldigde werkgelegenheid : bezoldigden (— 7,3 %), maar de afwijking is niet zo groot

als wat blijkt uit de brutocijfers van de RSZ waaruit een toename blijkt van 1,4 % voor de grootteklasse beneden 100 bezoldigden en een daling van 16 % voor de bedrijven met 100 of meer bezoldigden.

Grootteklasse	Arrond. Kortrijk		Arr. Roeselare		Arr. Tielt		Overig West-Vlaanderen		West-Vlaanderen	
	1974 (a)	1976	1974	1976	1974	1976	1974	1976 (b)	1974	1976
minder dan 100 bezold.	7.526	7.078	1.139	925	1.207	1.052	570	628	10.442	9.683
100 à 199 bezold.	5.800	5.333	454	302	1.141	1.054	594	697 (c)	7.989	7.386
200 à 499 bezold.	4.269	3.749	1.563	973	547	485	1.021	922	7.400	6.129
500 en meer bezold.	4.457	4.138	—	—	568	409	—	—	5.025	4.547
Totaal	22.052	20.298	3.156	2.200	3.463	3.000	2.185	2.247	30.856	27.745

- (a) Omwille van de vergelijkbaarheid tussen 1974 en 1976 werd de firma Lano als één eenheid geteld ; door de RSZ werden in 1974 twee inrichtingen geteld (Harelbeke en Heule). Exclusief Depoortere, Aalbeke-Moeskroen.
 (b) De firma UCO, Brugge werd als één bedrijf geteld, in tegenstelling met de RSZ die voor 1976 rekening hield met 2 inrichtingen.
 (c) Inclusief het nieuwe bedrijf Santens te Veurne.

In bedrijven met minder dan 100 bezoldigden was er in de periode 1974-76 in West-Vlaanderen een daling van de bezoldigde werkgelegenheid van 7,3 % ; in de grootteklasse van 100 à 200 bezoldigden bedroeg de vermindering 7,5 %, in de grootteklasse van 200 à 500 bezoldigden beliep de daling echter 17,2 % en in de grootteklasse van 500 en meer bezoldigden 9,5 %. Zich steunend op de RSZ-gegevens, komt men tot en aangroei in de klasse beneden 100 bezoldigden van 1,4 % en een daling van respectievelijk 14,5 %, 16,5 % en 17,8 % in de overige grootteklassen ; hiermee verkrijgt men evenwel een verkeerd beeld van de werkelijkheid, omdat onder meer 15 bedrijven die in 1974 meer dan 100 bezoldigden hadden, naar een lagere categorie zijn overgegaan (tewerkstelling 1.746 in 1974 en 1.246 in 1976), terwijl slechts 3 bedrijven stegen boven de 100 eenheden (288 bezoldigden in 1974 en 336 in 1976).

De bezoldigde werkgelegenheid is in de bedrijven met meer dan 100 bezoldigden in 1974 weliswaar in de periode 1974-76 in West-Vlaanderen iets sterker gedaald (— 11,5 %) dan in de bedrijven met minder dan 100

De evolutie naar de grootteklasse was duidelijk verschillend naar arrondissement, verband houdend met de verschillen in bedrijvigheid. In de grootteklasse beneden 100 tewerkgestelden bedroeg de daling in de periode 1974-76 18,8 % in het arrondissement Roeselare, tegenover slechts 6,0 % in het arrondissement Kortrijk en 12,8 % in het arrondissement Tielt ; voor de bedrijven met 100 en meer tewerkgestelden was de daling respectievelijk 36,8 %, 9,0 % en 13,7 %.

Besluitend kan zeker gewezen worden op een globaal genomen blijkbaar zeer groot aanpassingsvermogen van de textielnijverheid in West-Vlaanderen, waardoor de werkgelegenheid later dan in het Rijk er in veel geringere mate een daling heeft vertoond. Hierbij heeft zich vooral het arrondissement Kortrijk onderscheiden, duidelijk in tegenstelling met het arrondissement Roeselare. De huidige depressie heeft veel sterker dan ooit voordien de trend in neerwaartse richting doen verlopen en heeft thans ook de tewerkstelling in het arrondissement Kortrijk aangetast.

ALLE GELDZAKEN VOOR GEZIN EN BEROEP

RAIFFEISENKAS

DE BELANGRIJKSTE PRIVE-SPAARKAS VAN HET LAND

PROVINCIAAL KANTOOR : ZUIDSTRAAT 15 8800 ROESELARE

VOOR ADRESSEN - ZIE GOUDEN GIDS - RUBRIEK SPAARKASSEN